herpy

GEKONY

Lichtenfelder's gecko

Goniurosaurus lichtenfelderi

Goniurosaurus lichtenfelderi to masywnie zbudowany, nocny gekon z rodziny Eublepharidae, pochodzący z zalesionych zboczy północnego Wietnamu, o fioletowym ubarwieniu podstawowym i jasnożółtych poprzecznych pasach obrzeżonych czernią. Trzymany jest w temperaturze pokojowej, żywi się owadami i nie potrzebuje UVB, ale jest płochliwy i musi mieć wiele kryjówek.

Rodzina: Eublepharidae Dawna nazwa: *Eublepharis lichtenfelderi; Goniurosaurus murphyi*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**8-11 cm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**10-15 lat**
Aktywność	**W nocy**
Tryb życia	**Skalny i naziemny**
Środowisko	**Las deszczowy i tereny skaliste**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**80 × 50 × 40 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**20-24 °C**
Temperatura w nocy	**16-20 °C**
Wilgotność	**60-80%**
Woda	**Miska z wodą**
UVB	**Niewymagane**
Pokarm	**Owady**
Utrzymanie	**W parach lub jeden samiec z kilkoma samicami**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**2 jaj**
Zniesienia w roku	**2-4**
Inkubacja	**60-70 dni** przy 22-24 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik II**
Załącznik unijny	**Załącznik B**
IUCN	**Narażony (VU)**

O gatunku

Goniurosaurus lichtenfelderi to zwarty, masywnie zbudowany gekon z rodziny Eublepharidae, o trójkątnej głowie, krótkich, mocnych palcach i stożkowatym ogonie, najgrubszym u nasady. Gekon ma ruchome powieki, a tęczówka jest pomarańczowa do ciemnoczerwonobrązowej. Dorosłe osobniki mierzą 8-11 cm od pyska do kloaki, do czego dochodzi jeszcze ogon.

Ubarwienie podstawowe jest fioletowe do ciemnofioletowobrązowego, czasem z drobnymi, nieregularnymi ciemnobrązowymi plamkami. W poprzek ciała biegną jasnożółte pasy z czarnobrązowym obrzeżeniem z przodu i z tyłu: jeden pas na karku, dwa na tułowiu i jeden w miejscu przewężenia ogona. Młode są niemal czarne, bez plamek, a ich rysunek jest najwyraźniejszy. Samce mają wyraźny rząd porów przedkloakalnych i zgrubienie u nasady ogona, dzięki czemu płeć dorosłych zwierząt łatwo rozpoznać.

Gatunek został opisany w 1897 roku przez Mocquarda pod nazwą *Eublepharis lichtenfelderi* i prawdopodobnie nazwany na cześć inżyniera Charlesa Lichtenfeldera, który pracował w Wietnamie. Od 1981 roku zaliczany jest do rodzaju *Goniurosaurus*. Nie wyjaśniono, czy populacje z Hajnanu i Kuangsi w południowych Chinach należą do tego gatunku. *Goniurosaurus murphyi* jest młodszym synonimem.

W terrarium *G. lichtenfelderi* jest bardziej płochliwy niż *Eublepharis macularius*. To zwierzę do obserwowania, nie do brania na ręce, i najlepiej radzi sobie w chłodnym, wilgotnym terrarium z kryjówkami i elementami do wspinaczki.

Występowanie i środowisko

Gatunek znany jest z północnego Wietnamu. Występuje na wyspach archipelagu Norway w północno-wschodnim Wietnamie oraz na lądzie stałym na wschód od Hanoi, wzdłuż wybrzeża aż po granicę z Chinami. Miejsce typowe leży przy wsi Dang Chau w Chi Linh w prowincji Hai Duong, na wysokości 250 m.

Zasięg jest niewielki i rozczłonkowany, dlatego gatunek jest wrażliwy na utratę lasów i odłów. Figuruje jako narażony na Czerwonej liście IUCN, a w Wietnamie jest chroniony dekretem rządowym. Nie wyjaśniono, czy stwierdzenia z Hajnanu i Kuangsi w Chinach należą do tego gatunku, i nie uwzględniono ich na mapie.

> **Naturalny zasięg:** Wietnam.

ŚRODOWISKO

Gekon żyje w wiecznie zielonym lesie o gęstej roślinności na wysokości 100-600 m, najczęściej w pobliżu małych lub średnich strumieni. Siedzi tam w szczelinach między skałami i w zagłębieniach formacji granitowych. Zamieszkuje też wąwozy wśród skał krasowych, gdzie strumienie płyną między zboczami porośniętymi krzewami, palmami i paprociami drzewiastymi.

W dzień zwierzęta kryją się głęboko w małych jamach i pod przykrytymi liśćmi stosami kamieni. Po zmroku wychodzą, ale rzadko oddalają się od kryjówki i zwykle polują z niej. Kryjówki zmieniają ostrożnie, krótkimi zrywami.

Klimat jest chłodny i wilgotny. W czerwcu temperatura wynosi około 22-24 °C, a w styczniu może spaść do 10-12 °C. Pora deszczowa trwa od marca do października, a wilgotność powietrza jest wysoka także w suchej części roku, od końca października do początku marca.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

Para potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 80 × 50 × 40 cm (długość × szerokość × wysokość), a grupa większej powierzchni dna. Powierzchnia dna jest ważniejsza niż wysokość, bo gatunek trzyma się głównie przy ziemi, choć wspina się po szorstkich powierzchniach, takich jak korek i kamień. Nie potrafi przyczepiać się do szkła i plastiku. Siatkowa pokrywa jest jednak konieczna, zarówno ze względu na wentylację, jak i po to, by zwierzęta nie uciekły, a inne zwierzęta domowe nie dostały się do środka.

Urządź terrarium z wieloma kryjówkami: płatami kory korkowej, rurami korkowymi i niskimi kryjówkami z ceramiki lub plastiku z jednym otworem. Warto zrobić wilgotną kryjówkę, czyli małe pudełko z otworem z boku i wilgotnym torfowcem lub ziemią, aby zwierzęta same mogły wybrać, jak wilgotno chcą leżeć. Ukośne gałęzie korkowe i spokojnie rosnące rośliny, takie jak filodendron i epipremnum, zapewniają miejsca do wspinaczki i kryjówki. Kamienie i łupek muszą być stabilnie zamocowane, aby nie mogły się osunąć i przygnieść zwierząt.

Jako podłoże sprawdza się mieszanka dwóch części nienawożonej ziemi ogrodowej, jednej części włókna kokosowego i jednej części piasku, która dobrze trzyma wilgoć i pozwala uzyskać gradient wilgotności od jednego końca do drugiego. Należy unikać zwykłej ziemi doniczkowej, bo często zawiera nawozy i perlit, a sam piasek się nie nadaje. Papier można stosować tymczasowo, ale wymaga on dużej wilgotnej kryjówki. Informacje te dotyczą rodzaju *Goniurosaurus* ogólnie i nie zostały sprawdzone osobno dla tego gatunku.

TEMPERATURA

Goniurosaurus lichtenfelderi dobrze radzi sobie w zwykłej temperaturze pokojowej i nie potrzebuje dodatkowego ogrzewania. W dzień odpowiednia jest temperatura 20-24 °C, a w nocy może spaść o kilka stopni, do około 16-20 °C. Wartości te są szacunkiem opartym na temperaturze pokojowej i warunkach w siedlisku, gdzie w czerwcu temperatura wynosi około 22-24 °C, a w styczniu może spaść do 10-12 °C.

Największym zagrożeniem jest zbyt wysoka temperatura. Trzymaj terrarium z dala od okien wychodzących na południe i kontroluj temperaturę w upalne letnie dni, bo długotrwale wysokie temperatury szkodzą zwierzętom. Nie stosuje się lamp grzewczych ani miejsca do wygrzewania. Jeśli w chłodnych okresach temperatura pokojowa spadnie poniżej ok. 21 °C, wstrzymuje się karmienie, aż znów zrobi się cieplej. Mierz temperaturę termometrem cyfrowym w obu końcach terrarium. Nie udokumentowano, czy gatunek potrzebuje w niewoli chłodnego spoczynku zimowego.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Gatunek potrzebuje wilgotnych mikroklimatów. Wilgotność powietrza w dzień powinna wynosić 60-80 %. Każdego wieczoru obficie zraszaj terrarium, aby wilgotność krótkotrwale osiągała 85-95 %. Utrzymuj część podłoża stale wilgotną, a resztę pozwól przeschnąć, aby powstał gradient.

Zbyt suche powietrze powoduje problemy z linieniem, dlatego wilgotna kryjówka musi być zawsze wilgotna, ale nie mokra. Nie dopuszczaj do stania w niej wody. Postaw w terrarium płaską miskę ze świeżą wodą i wymieniaj wodę co kilka dni lub częściej, jeśli się zabrudzi. Dobra wentylacja przez siatkę w pokrywie zapobiega pleśni i zastojowi powietrza. Używaj higrometru, aby sprawdzać, czy utrzymuje się właściwy poziom.

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek jest nocny i nie wygrzewa się, więc UVB nie jest potrzebne. Słabe oświetlenie LED o barwie dziennej nad terrarium pomaga żywym roślinom i zapewnia naturalny rytm dobowy, a w prostym pojemniku bez roślin można całkowicie zrezygnować z oświetlenia. Utrzymuj naturalną długość dnia i zadbaj o to, aby w nocy było ciemno. Mocne lampy punktowe są zbędne i dają tylko ciepło, którego zwierzęta nie potrzebują.

Wapń i D3 zwierzęta otrzymują zamiast tego z oprószonymi owadami.

Czytaj więcej: Światło i UVB Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ŻYWIENIE

Gatunek żywi się owadami i przyjmuje większość owadów karmowych. Podawaj podrośnięte świerszcze, młode karaczany dubia i najwyżej kilka dużych drewnojadów naraz, żeby zwierzęta nie otyły. Dla urozmaicenia można stosować mącznika i małe larwy zawisaka. Larwy barciaka są tuczące i powinny być tylko rzadkim przysmakiem. Nigdy nie podawaj tylko jednego rodzaju pokarmu. Owady karmowe nie mogą być zbyt duże: dorosłe karaczany dubia są za duże dla większości zwierząt. Prosionki w podłożu utrzymują je w czystości i prawdopodobnie również są zjadane.

Oprószaj owady wapniem z D3 w proporcji 3:1 zmieszanym z preparatem multiwitaminowym. Karaczany i larwy mogą zakopywać się w podłożu, dlatego należy podawać je w płaskiej misce na pokarm z odrobiną suplementu. Dorosłe zwierzęta karmi się dwa razy w tygodniu, a w sezonie rozrodczym trzy razy w tygodniu. Młode karmi się codziennie, a częstotliwość zmniejsza się w miarę ich wzrostu. Pierwszym pokarmem są świerszcze tuż po wykluciu, nielotne muszki owocowe i strąkowce. Informacje o pokarmie dotyczą rodzaju ogólnie.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Goniurosaurus lichtenfelderi jest płochliwy i szybko ucieka, gdy się przestraszy. Niektóre osobniki tolerują krótkie sesje i chodzą po ręce, ale branie na ręce należy ograniczyć do minimum, bo stresuje zwierzę. W dzień gekon siedzi w kryjówce i dopiero po zmroku wychodzi na polowanie.

Samce nie tolerują się w jednym terrarium i walczą. Jednego samca można trzymać z kilkoma samicami, a samice mogą przebywać razem. Zwracaj uwagę na ugryzienia i urazy i rozdziel zwierzęta, jeśli pojawią się konflikty. Trzymaj gatunek w parach lub w małej grupie złożonej z 1 samca i 2-3 samic.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Płeć dorosłych zwierząt łatwo rozpoznać. Samce mają wyraźne zgrubienie u nasady ogona i silniej rozwinięty rząd porów przedkloakalnych, a pory zawierają żółtawą wydzielinę. U samic pory zwykle nie występują, ale niektóre samice mają niewyraźne pory. Samice mają mocniej zaznaczone plamy na brzuchu. Wiek i masa przy pierwszym rozrodzie nie zostały udokumentowane dla tego gatunku. Poczekaj, aż zwierzęta będą w pełni wyrośnięte i w dobrej kondycji, zanim je połączysz.

GODY I KOPULACJA

W niewoli rozród przypada na wiosnę i lato, a w naturze okres rozrodczy prawdopodobnie zaczyna się wiosną. Dołącz samca do samic w grupie z wieloma kryjówkami i obserwuj zwierzęta przez pierwsze wieczory. Nie udokumentowano, czy gatunek potrzebuje chłodnego okresu spoczynku, aby przystąpić do rozrodu.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica składa w sezonie 2-3 zniesienia po 2 jaja. W obrębie rodzaju zdarzają się nawet cztery zniesienia w sezonie, a składanie jaj przypada na wiosnę i lato. Postaw w terrarium wilgotną kryjówkę lub pojemnik do składania jaj z wilgotnym torfowcem lub ziemią, aby samica miała gdzie kopać i złożyć jaja. Przez cały sezon podawaj jej obficie wapń i owady, a jeśli traci na wadze, przerwij rozród.

INKUBACJA

Ostrożnie przenieś jaja, nie obracając ich, do wentylowanego pojemnika z wilgotnym podłożem inkubacyjnym. Podłoże powinno być wilgotne, ale nie mokre, i można je dowilżać wodą destylowaną, gdy przeschnie. Jaja mogą leżeć w temperaturze pokojowej, około 22-24 °C, a wyklucie następuje po ok. 60-70 dniach. Wartości te pochodzą z danych dla rodzaju i nie zostały zmierzone dla tego gatunku, więc licz się z tym, że czas może się różnić, zwłaszcza w niższej temperaturze. Jaja, które się zapadają lub pleśnieją, są zwykle martwe.

ODCHÓW MŁODYCH

Młode można trzymać pojedynczo lub po dwa w niskich, płaskich plastikowych pojemnikach. Przez pierwsze tygodnie używaj jako podłoża ręczników papierowych, aby móc kontrolować pobieranie pokarmu i odchody, i zapewnij wilgotną kryjówkę. Gdy wszystkie dobrze jedzą i wyglądają zdrowo, papier zastępuje się cienką warstwą wilgotnej ziemi, której jeden koniec utrzymuje się wilgotny. Pierwszym pokarmem są małe owady, takie jak świerszcze tuż po wykluciu, nielotne muszki owocowe i strąkowce, wszystkie oprószone suplementem, a karmi się codziennie.

Po około dwóch latach młode są młodymi dorosłymi. W miarę wzrostu zwracaj uwagę na walki i rozdziel samce.

Zdrowie i częste błędy

Gatunek jest odporny, jeśli jego wymagania są spełnione, a większość problemów wynika z warunków utrzymania. Typowe błędy to:

- Zbyt wysoka temperatura, która szkodzi zwierzętom. Utrzymuj w terrarium chłód i unikaj słońca padającego na szybę.
- Zbyt suche powietrze, które powoduje problemy z linieniem. Utrzymuj wilgotną kryjówkę stale wilgotną.
- Otyłość, zwłaszcza przy podawaniu wielu larw barciaka lub dużych mączników. Urozmaicaj pokarm i ograniczaj tuczące larwy.
- Niedobór wapnia i D3, jeśli owady nie są oprószane. Stosuj suplementy przy każdym karmieniu.
- Urazy i stres wskutek walk między samcami lub luźnych kamieni w terrarium. Zamocuj wszystkie kamienie i kryjówki.

Długość życia w niewoli nie została udokumentowana dla tego gatunku; 10-15 lat to szacunek oparty na spokrewnionych gekonach z rodziny Eublepharidae.

Zdrowe zwierzę ma czyste oczy, pełny ogon i regularnie je. Zwróć się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli gekon traci na wadze, odmawia jedzenia przez kilka tygodni lub staje się osowiały.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.